

A Fővárosi Ítéltábla dr. Váczi Árpád ügyvéd (....) által képviselt F... L... (....) felperesnek, a Rátky és Társa Ügyvédi Iroda (...) által képviselt alperes neve (....) alperes ellen közérdekű adatok kiadása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2017. augusztus 24. napján kelt, 22.P..../2017/9. számú ítélete ellen az alperes 10. sorszám alatti fellebbezése folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 50.000 (Ötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül adja ki a felperes részére - költségtérítés nélkül - az arra vonatkozó adatokat, hogy

- van-e adat alperesnél arra nézve, hogy gazdasági társaságokkal, egyesületekkel, alapítványokkal és egyéni vállalkozókkal 2016. december 15. - 2016. december 31. közötti időszakban nettó 5.000.000 forintig terjedő költsést (kiadást) eredményező írásos szerződést kötött-e, amennyiben van adat, úgy nyilatkozzon arra nézve, hogy kötött-e ilyen szerződéseket.

- Van-e adat arra nézve, hogy hány ilyen szerződést kötött, amennyiben igen, úgy nyilatkozzon, ezek számára.

Kötelezte az alperest továbbá, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 60.000 forint perköltséget.

Az ítélet tényállása szerint a felperes 2017. február 2-án elektronikus úton adatkiadás iránti kérelemmel élt az alperesnél. Az alperes 2017. február 17-én írásban tájékoztatta a felperest arról, hogy a kérés megválaszolásához az alperes nyolc szakterületének 23 munkatársa munkájára van szükség, erre tekintettel 83.188 forint + áfa költségtérítést állapított meg azzal, hogy ezt az összeget a felperes 15 napon belül fizesse meg az alperes részére, az alperes pedig ezt követően kiadja a kért adatokat. A felperes a kért költségtérítést nem fizette meg, az alperes ezért a kérelmet nem teljesítette.

A felperes keresetében azon - az adatkiadás iránti kérelemmel egyező - közérdekű adatok kiadására kérte kötelezni az alperest, miszerint van-e adat az alperesnél arra nézve, hogy gazdasági társaságokkal, egyesületekkel, alapítványokkal és egyéni vállalkozókkal 2016. december 15-étől december 31-e közötti időszakban nettó 5.000.000 forintig terjedő költsést (kiadást) eredményező írásos szerződést kötött-e, amennyiben van adat úgy nyilatkozzon arra nézve, hogy kötött-e ilyen szerződéseket. Emellett annak megválaszolására is kérte az alperest kötelezni, hogy van-e adat arra nézve, hogy ilyen szerződést kötött, amennyiben igen, úgy nyilatkozzon, hogy hány szerződést kötött.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy az igényelt adatokat a felperes által kért formában nem tartja nyilván, ezért azokat elő kell állítania. Előadása szerint bonyolult munkafolyamat eredményeként lehetséges a kért adatok előállítás, amelyhez az alperes különböző igazgatóságai által kötött szerződések részletes áttekintése szükséges. Különös nehézséget az okoz, hogy a kiadással járó szerződések száma iránt érdeklődött a felperes, ehhez azonban valamennyi, az érintett időszakban kötött szerződést át kell tekintenie az alperes alkalmazottainak annak megállapításához, hogy a szerződések költést, illetve kiadást eredményeztek-e. Előadta, hogy az adatkiadás jelentős mértékű munkaerő ráfordítással jár, nyolc szakterület 23 munkatársa tevékenységének bérköltségét öleli fel.

Az elsőfokú bíróság a keresetet alaposnak találta. Határozatát az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Infotv.) 28. § (1) bekezdésére, 29. § (3) és (4) bekezdésére, (5) bekezdés c) pontjára, 31. § (2) bekezdésére, valamint a 301/2006. (IX.30.) Korm. rendelet 3. §-ának (1) és (2) bekezdésére alapította.

A tanúként kihallgatott alperesi alkalmazott, F... R... vallomása alapján arra a meggyőződésre jutott, hogy az adatok kiadása az alperes alaptevékenységének ellátásához szükséges munkaerő ráfordítás aránytalan mértékű igénybevitelével nem jár. Figyelembe vette, hogy az alperes az ország egyik legnagyobb állami tulajdonban álló cége, amely 2.800 alkalmazottat foglalkoztat, ehhez képest 23 munkavállaló egy-egy órányi munkáját az elsőfokú bíróság a cég nagyságához és az alkalmazottak létszámához viszonyítva nem találta olyannak, amely aránytalan terhet ró az alperesre. Önmagában annak ténye, hogy jelentős számú adatkiadási kérelem érkezett az alpereshez az utóbbi egy évben a korábbiakhoz képest, nem szolgálhat az adatkiadás megtagadásának indokául, illetve költségtérítés felszámolásának okául az elsőfokú bíróság álláspontja szerint. A felperes szempontjából pedig érdektelennek találta, hogy más adatkérők milyen adatkiadási kérelmeket terjesztenek elő, illetve azt is, hogy összességében valamennyi adatkiadási kérelem milyen munkaterhet ró az alperesre.

Az elsőfokú bíróság hangsúlyozta, hogy az alperes közfeladatot ellátó állami cég, ezért számolnia kell az adatkiadási kérelmekkel, a felperesnek pedig, mint bármely más személynek joga van a közérdekű adatok megismerésére függetlenül attól, hogy az adott időszakban hány adatkiadási kérelem érkezik az alpereshez. Az a körülmény, hogy sok alkalmazott dolgozik az alperesnél és az adatkiadási kérelem több igazgatóságot érint, illetve a szervezeti tagolódásból eredően bonyolultabb folyamat annak teljesítése, nem terhelhető az adatkiadást kérő felperesre az elsőfokú bíróság álláspontja szerint. Figyelembe vette annak tényét is, hogy a felperes kéthetes időszakra nézve kérte a szerződések kiadását, melyek száma nem lehet olyan nagy, hogy azok áttekintése 4 órát meghaladó, illetve 23 órát elérő munkaerő ráfordítást igényelne.

Mindezek alapján arra a meggyőződésre jutott, hogy a perbeli adatok kiadása nem jár az alperes alaptevékenységének ellátásához szükséges munkaerő-, illetve munkaidő ráfordítás aránytalan mértékével, ezért az alperes ezen hivatkozását, illetve a költségtérítés felszámolását nem találta megalapozottnak, és az alperest a kért adatok költségtérítés felszámolása nélküli kiadására kötelezte.

A határozattal szemben az alperes élt fellebbezéssel, amelyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és az arról való rendelkezést kérte, hogy az alperes költségtérítési kötelezettség mellett legyen köteles kiadni a kért adatokat, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését indítványozta.

Utalt arra, hogy az Infotv. nem tartalmazza a közfeladatot ellátó szerv alaptevékenységének ellátáshoz szükséges munkaerőforrás forgalmának meghatározását, ahogyan azt sem tisztázza, hogy mi minősül e munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevitelének. A jogalkotó által beépített

határozatlan fogalmak tehát mérlegelést engednek az adatkezelőnek annak eldöntésében, hogy mely adatigénylést teljesítse ingyenesen vagy kalkulálja bele az adatkezelői munkaerő árát.

Hangsúlyozta, hogy az alperes nem azért támasztott költségigényt, mert munkaerő befektetéssel járt az adatigénylés teljesítése, hanem azért, mert aránytalan mértékű munkavállalót kötött le az alapfeladatainak ellátása kárára a szerződések kigyűjtése és átolvasása a tekintetben, hogy melyik felel meg annak a rendező elvnek, amit a kereseti igény tartalmaz. Az elsőfokú bíróság jogértelmezése kiüresíti az Infotv. 29. § (4) bekezdését, mert azt sugallja, hogy érdektelen, hogy mennyi munkavállalót köt le az igény teljesítése, az átlátható működés biztosítékául meg kell teremteni a személyi és anyagi erőforrást. Az alaptevékenységek ellátása ugyanakkor elsőbbséget kell, hogy élvezzen a működés nyilvánosságának zálogául szolgáló közérdekű adatigények teljesítéséhez képest. Az államháztartási törvény és az államháztartás számviteléről szóló 4/2013. (I.11.) Korm. rendelet csak olyan kötelezettséget tartalmaz, hogy a szerződéseket nyilvántartásba kell rendezni, ez mind a visszterhes, mind az ingyenes szerződésekre vonatkozik. Olyan jogszabályi kötelezettség azonban nincs, amely alapján specifikus rendező szempontok szerinti - azaz nettó 5.000.000 forintig terjedő költséget (kiadást) eredményező szerződésekre vonatkozó - nyilvántartást is kellene az alperesnek vezetnie.

Az alperes előadta fellebbezésében, hogy a kért időszakban 55 szerződés született, amelyből 11 felel meg a kereseti igény szerinti szempontoknak. Ezt részletesen, táblázatos formában kimutatta fellebbezésében, jelezve a szerződéssel foglalkozó munkatársak számát is területenként. A táblázatból kitűnik, hogy az alperes alaptevékenységének jogi hátterét lefedő szerződések napi kezelésével, karbantartásával, módosításával és végrehajtásának ellenőrzésével 19 alkalmazott foglalkozik. Álláspontja szerint az adatkezelői költségigénnyel érintett 23 munkavállaló számát - amelyben a kigyűjtéssel foglalkozó munkatársakon felül az ezt ellenőrző vezetők is szerepelnek - ehhez a mutatószámhoz kell igazítani, nem pedig az elsőfokú bíróság által alkalmazott módon a teljes össz-szervezeti létszámhoz.

Sérelmezte azt is az alperes a fellebbezésében, hogy az elsőfokú bíróság további tanúbizonyítást nem tartott szükségesnek, akként foglalva állást, hogy F... R... tanúvallomásából minden mérlegelési szempontot megkapott a jogvita elbírálhatóságához. Az alperes ezzel szemben a pénzügyi irodavezetőt kérte tanúként meghallgatni a tárgyalás berekesztése előtt, ezen indítványt azonban az elsőfokú bíróság elutasította, majd a bizonyítatlanság terhét az alperesre hárította. Ezzel indokolatlanul elzárta az alperest a bizonyítástól, megsértve ezzel a Pp. 3. §-ának (3) bekezdésében, a Kúria 1/2009. (VI.24.) PK véleményében, valamint az 1/2014. (VI.30.) PK véleményeiben foglalt egyediesített tájékoztatási kötelezettség követelményét és a Pp. 164. §-át. A tanú által is említett szerződéseket kezelő pénzügyi irodavezető lett volna hivatott arról tanúskodni, hogy milyen alternatív módok léteznek - ha léteznek egyáltalán - az alperes ügymenetében az adatigénylések teljesítésére.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság érdemi döntése helytálló volt, ítélete jogi indokait a Fővárosi Ítélet tábla osztotta, azokhoz - a fellebbezésben foglaltakra tekintettel - az alábbiakat fűzi.

Mindenekelőtt rögzíti, hogy az eljárás megismétlésére okot adó, az ügy érdemi elbírálására is kiható súlyos eljárási szabálysértést nem látott megvalósulni. A lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként rendelkezésre álló adatok alapján a jogvita elbírálható volt, további bizonyításra nem volt szükség. Az elsőfokú bíróság által meghallgatott F... R... M... tanú akként nyilatkozott, hogy az alperes havonta 50-60 szerződést köt, amelyben benne vannak a kisebb és a nagyobb

értékű, azaz az 5.000.000 forint fölötti szerződések is. A tanú előadása szerint az adatkiadási kérelmeket ő kezeli, azok hozzá futnak be, és áttekintés után megküldi azokat az irodavezetőknek, illetve igazgatóknak, akik válaszát követően a tanú határozza meg, hogy mennyi munkaidő ráfordítást igényel a válaszadás. Ehhez a Humánpolitikai Igazgatóság segítségével hozzárendeli az érintett munkavállalók alapbérét, ezt követően kerül a költségtérítés megállapításra. A tanú tehát kompetens és felelős nyilatkozatot tudott tenni a jogvita tárgyát képező költségtérítés megállapításának módjáról, a megállapított költségtérítés indokoltságának megítélése pedig a bíróság feladata. Emellett az alperes fellebbezésében maga nyilatkozott akként, hogy a pénzügyi iroda nem vezet külön szerződéses nyilvántartást, csak az egyes számlák mögött meghúzódo gazdasági eseményeket vizsgálja meg adózási szempontból, amelynek során betekintheznek a szerződésekbe, ez azonban nem jelenti azt, hogy az összes szerződést ez az egy ügyosztály kezelné. Minderre tekintettel nem volt szükség további bizonyítás lefolytatására, az alperes pénzügyi irodavezető meghallgatására irányuló bizonyítási indítványának mellőzése ezért nem eredményezte az alperes eljárási jogainak sérelmét.

A másodfokú bíróság érdemben is helyesnek találta az elsőfokú bíróság ítéletét.

Szükségesnek tartja rögzíteni, hogy a felperes adatkiadás iránti kérelme és keresete is közérdekű adatok kiadásáról szólt, az alperes nem vitatta a kért adatok közérdekű adat jellegét, nem is zárkózott el azok kiadása elől, azt azonban költségtérítés megfizetéséhez kötötte. A perbeli jogvita tárgya tehát a közérdekű adatigénylés teljesítésének előfeltételül szabott költségtérítés felszámításának indokoltága volt. Az elsőfokú bíróság ítélete mindezek alapján nyilvánvalóan adminisztratív hiba folytán tartalmazza a per tárgyaként közérdekből nyilvános adatok kiadását, és az ítélet indokolásába is ilyen jellegű tévedés folytán kerülhetett, hogy a felperes közérdekből nyilvános adatok kiadását kérte az alperestől (4. oldal második bekezdése). Nyilvánvalóan adminisztratív tévedés eredménye az az ítélet 6. oldalának harmadik bekezdésében szereplő indokolásbeli mondat továbbá, mely szerint az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, mivel a rendelkező részből és az ítélet indokolásának többi részéből kitűnően az elsőfokú bíróság a keresetnek helyt adott. Az ismertetett indokolásbeli hibák, illetve tévedések bár értelemzavaróak, de az érdemi döntés helyességét nem befolyásolják.

Nem volt vitatott a perben, hogy az alperes a felperes által kiadni kért közérdekű adatok kezelője, amelyeket a kérelem alapján kiadni köteles. A jogvita tárgyát az képezte, hogy az alperes által megállapított költségtérítés alkalmazásának helye van-e, illetve mértéke az irányadó jogszabályoknak megfelelően került-e az alperes által megállapításra.

Az Infotv. 29. § (1) bekezdése szerint a közérdekű adat megismerésére irányuló igénynek az adatot kezelő közfeladatot ellátó szerv az igény beérkezését követő legrövidebb idő alatt, legfeljebb azonban 15 napon belül tesz eleget.

A (3) bekezdés értelmében az adatokat tartalmazó dokumentumról vagy dokumentumrészről, annak tárolási módjától függetlenül az igénylő másolatot kaphat. Az adatot kezelő közfeladatot ellátó szerv az adatigénylés teljesítéséért - az azzal kapcsolatban felmerült költség mértékéig terjedően - költségtérítést állapíthat meg, amelynek összegéről az igénylőt az igény teljesítését megelőzően tájékoztatni kell.

A (4) bekezdés alapján arról, hogy az adatigénylés teljesítése a közfeladatot ellátó szerv alaptevékenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevetelével jár, illetve a másolatként igényelt dokumentum vagy dokumentumrész jelentős terjedelmű, továbbá a költségtérítés mértékéről, valamint az adatigénylés teljesítésének a másolatkészítést nem igénylő lehetőségeiről az igénylőt az igény beérkezését követő 15 napon belül tájékoztatni kell.

Az (5) bekezdés szerint a költségtérítés mértékének meghatározása során az alábbi költségelemek vehetők figyelembe:

- a) az igényelt adatokat tartalmazó adathordozó költsége,
- b) az igényelt adatokat tartalmazó adathordozó az igénylő részére történő kézbesítésének költsége, valamint
- c) ha az adatigénylés teljesítése a közfeladatot ellátó szerv alaptevékenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételével jár, az adatigénylés teljesítésével összefüggő munkaerő-ráfordítás költsége.

A (6) bekezdés értelmében az (5) bekezdésben meghatározott költségelemek megállapítható mértékét jogszabály - a 301/2016. (IX. 30.) Korm. rendelet - határozza meg.

A perbeli esetben a bejelentő elektronikus úton kérte megküldeni az adatokat, ezért az adathordozó és annak kézbesítési költsége nem merül fel költségelemként. Az Infotv. ismertetett rendelkezései a munkaerő-ráfordítást csak abban az esetben teszi érvényesíthetővé, ha az adatigénylés teljesítése a közfeladatot ellátó szerv alaptevékenységének ellátásához szükséges munkaerő ráfordítás aránytalan mértékű igénybevételével jár. A 301/2016. (IX. 30.) Korm. rendelet 3. §-ának (1) bekezdése alapján 4 munkaórát nem kell az adatigénylőnek megfizetni, csak a 4 munkaórát meghaladó munkaerő-ráfordítás költsége vehető figyelembe.

Ahogy azt a NAIH több ízben már kifejtette hasonló témakörben folytatott vizsgálata eredményeként született jelentéseiben, a közfeladatot ellátó szervek a közérdekű adatigénylések teljesítésekor nem szolgáltatást nyújtanak, hanem az Alaptörvényben meghatározott alapvető - a közérdekű adatok nyilvánosságához fűződő - jogból eredő kötelezettségeiket teljesítik. Ez azt jelenti, hogy - alapesetben - a normál napi működés keretében, ingyenesen kell az igényelt adatokat az állampolgárok rendelkezésére bocsátani. Az adatigénylés teljesítése természetesen bizonyos mértékű munkaerő-ráfordítást szükségképpen igényel, ez a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő alapjog intézményi biztosításának velejárója. A közfeladatot ellátó szervezeteknek azonban készen kell állniuk arra, hogy bármely tevékenységüket illetően érkezhessen hozzájuk közérdekű, illetve közérdekből nyilvános adatok megismerésére vonatkozó adatigénylés.

A nem vitás peradatok szerint az alperesnél 2800 alkalmazott dolgozik, az alperes nyilatkozata szerint közülük 23 munkavállaló egy-egy órányi munkáját veszi igénybe a felperes kérelmének teljesítése. A megjelölt munkaerő ráfordítás a cég nagyságához és az alkalmazottak létszámához viszonyítva a másodfokú bíróság álláspontja szerint sem minősül aránytalan mértékű igénybevételnek a költségtérítés meghatározása során, figyelemmel arra az alperes által a fellebbezésében tett nyilatkozatra is, mely szerint a felperes adatigénylése 55 szerződést érint. Mindezekre tekintettel az Infotv. 29. § (5) bekezdésének c) pontjában meghatározott feltételek, amelyek lehetővé tennék a költségtérítés megállapítását, a perbeli adatigénylés tekintetében nem állnak fenn.

A kifejtettek tükrében az elsőfokú bíróság döntése érdemben helyes volt, ezért azt a Fővárosi Ítélőtábla a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján - az ismertetett indokolásbeli pontosítással, illetve kiegészítéssel - helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező alperest a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. §-a szerint kötelezte a felperes oldalán felmerült, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (1) bekezdése és a csatolt megbízási szerződésben foglaltak figyelembe vételével megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség megfizetésére.

Az eljárás az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 74. § (1) bekezdés o) pontja alapján illetékmentes, ezért a fellebbezési illetékről rendelkezni nem kellett.

Budapest, 2018. január 9.

. Lesenyei Terézia s.k.
a tanács elnöke

Dr. Mózsik Tímea s.k.
előadó bíró

. Pullai Ágnes s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: